

EDICIJA

LJUDSKA PRAVA - OVDE I SADA

Drugo kolo, knjiga prva

LJUDSKA PRAVA

I

LICA SA POSEBNIM POTREBAMA

Leonardo Despuj

Specijalni izvestilac Potkomisije za
sprečavanje diskriminacije i zaštitu manjina

*The work is published for and on behalf of the United Nations
Ovo delo se objavljuje za i u ime Ujedinjenih nacija*

Izdavač

Jugoslovenski komitet pravnika za ljudska prava

Uredivački odbor

Biljana Kovačević-Vučo, Zorka Kovačević,
dr Stevan Lilić (urednik), mr Dejan Milenković (sekretar)

Recenzent

mr Dejan Milenković

Naslov originala

Leonardo Despouy
Human Rights and Disabled Persons

Prevod

Ivana Krpina

Lektor

I. B. Popović

Prepress

D©SIJE

Tiraž

500 primeraka

Štampa

Margo-art, Beograd

LJUDSKA PRAVA I LICA SA POSEBNIM POTREBAMA

Leonardo Despuj

Specijalni izveštilac Potkomisije za
sprečavanje diskriminacije i
zaštitu manjina

JUGOSLOVENSKI KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA

Beograd • 2001

SADRŽAJ

Nota bene – Dejan Milenković.....	11
Uvod.....	17
A. Poreklo studije.....	19
B. Stanje pre postavljanja specijalnog izvestioca	20
C. Nadležnost specijalnog izvestioca.....	22
D. Izvori i informacije korišćeni u izradi studije	24
E. Plan rada.....	26
I. Osnovne pravne koncepcije.....	27
A. Najvažnija pitanja	27
B. Međunarodni standardi zaštite ljudskih prava....	28
C. Druge međunarodne konvencije opšteg karaktera..	34
D. Regionalni instrumenti	39
E. Instrumenti međunarodnog humanitarnog prava .	41
F. Drugi međunarodni dokumenti.....	43
G. Kratak pregled i ocena	51
H. Terminologija, definicije i statistički podaci	52
II. Uzroci nastanka invalidnosti	67
A. Višestrukost uzroka	67

B. Kršenje ljudskih prava i humanitarnog prava kao uzrok nastanka invalidnosti	72
C. Civilno stanovništvo u međunarodnim i unutrašnjim vojnim sukobima	76
D. Nedovoljna briga i svirepo postupanje prema deci i ženama	78
E. Specifični problemi drugih ranjivih grupa	85
F. Nerazvijenost i različiti oblici kršenja ljudskih prava	90
G. Aparthejd	95
H. Invalidnost kao posledica mučenja i drugih svirepih ili ponižavajućih kazni ili postupaka	97
I. Naučni eksperimenti	99
III. Predrasude i diskriminacija lica sa posebnim potrebama	101
A. Uvodno izlaganje	101
B. Opseg i sfera diskriminacije	103
C. Kulturne barijere	104
D. Teška situacija mentalno obolelih lica	109
E. Institucionalizacija	110
F. Zabrana svih vidova zloupotreba i diskriminacije	113
IV. Unutrašnji i međunarodni propisi i mere doneti sa ciljem zabrane diskriminacije i zaštite osnovnih ljudskih prava lica sa posebnim potrebama	115
A. Uvodno izlaganje	115

B. Institucionalizacija ili rehabilitacija u okviru društvene zajednice	116
C. Mere koje se preduzimaju radi ograničavanja institucionalizacije i sprečavanje zlostavljanja ...	120
D. Mere koje se preduzimaju radi osnivanja i unapređivanja aktivnosti udruženja lica sa posebnim potrebama.....	123
E. Prava lica sa posebnim potrebama na obrazovanje, obučavanje i stručno usavršavanje.....	129
F. Prava lica sa posebnim potrebama na zaposlenje i odgovarajuće uslove rada	135
G. Ostala prava lica sa posebnim potrebama	139
H. Mere koje garantuju poštovanje prava lica sa posebnim potrebama i dostupnost pravnih sredstava	143
V. Informisanje i edukacija javnosti.....	149
Predlozi i preporuke.....	152
A. Opšte preporuke	152
B. Pojedinačni predlozi	154
Aneks – Dobijeni odgovori.....	159

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.231.14

ДЕСПУЈ, Леонардо

Ljudska prava i lica sa posebnim potrebama /
Leonardo Despuj, specijalni izvestilac Potkomisije za
sprečavanje diskriminacije i zaštitu manjina ; [prevod Ivana
Krpina]. – Beograd : Jugoslovenski komitet pravnika za
ljudska prava, 2001 (Beograd : Margo-art). – 160 str. ; 20
cm. – (Edicija Ljudska prava – ovde i sada ; kolo 2, knj. 1)

Prevod dela: Human Rights and Disabled Persons /
Leonardo Despouy. – Tiraž 500. – Str. 13–18: Nota bene /
Dejan Milenković. – Napomene i bibliografske reference
uz tekst.

ISBN 86–83209–05–9

а) Права човека – Међународна заштита
COBISS-ID 95957004